

Stichting Beter Zeist

Secretariaat:
P.C. Hoofthooflaan 31
3705 AE Zeist
T: 030-6960141
KvKnr.: 30250364
ANBI sinds 1-1-2012
NL98 INGB 0005 8035 12
E: beterzeist@gmail.com
W: www.beterzeist.nl (oud)
W: www.beterzeist.com

Aan: de opstellers van het politiek akkoord

Zeist, 25 april 2022

Betreft: behoud en groei van natuur/bos bij ruimtelijke ontwikkelingen

Behoud en groei natuur/bos bij ruimtelijke ontwikkelingen

Stichting Beter Zeist, vereniging Werkgroep Natuurlijk Zeist-West en Stichting Milieuzorg Zeist e.o. roepen de fracties in de gemeenteraad op om bij de afspraken voor de komende raadsperiode bij ruimtelijke ontwikkelingen natuur en bos te behouden en mee te laten groeien. Deze brief is een aanvulling op de brief van 12 april waarbij gepleit werd in deze raadsperiode vast te houden aan de groene grenzen.

Aanbevelingen

1. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen de bestaande natuur en bos respecteren (vergelijk ook het principe van 'Natuurinclusief ontwerpen').
2. Uitrust van rood en natuur/bos en compensatie moet in principe worden voorkomen. Alleen in zeer uitzonderlijke gevallen en onder eenduidige voorwaarden kan *kwaliteitscompensatie* worden toegestaan, dus met een kwaliteitstoelage (vergelijk ook het 'Nee, tenzij-principe NNN'). Dit gezien de zeer negatieve gevolgen van de toepassing van de gebruikelijke compensatie voor woon- en leefomgeving, verblijfsrecreatie en toerisme, luchtkwaliteit, klimaatadaptatie, klimaatverandering, biodiversiteit en houtproductie.
3. Nieuwe ontwikkelingen moeten tegelijkertijd een bijdrage leveren aan het herstel van de natuur. Dit conform het provinciale principe "Groen Groeit mee" (vergelijk in deze ook het "Groen groeit mee pact").
4. Verticale tuinen tegen gebouwen kunnen helpen bij klimaatadaptatie maar kunnen niet de andere functies van bestaande natuur en bos vervangen.

Toelichting

Tijdens de verkiezingsdebatten hebben de meeste politieke partijen toegezegd *niet in het groen te willen bouwen en niet buiten de rode contouren*. Tegelijkertijd werden *compensatie van natuur/bos en ook verticale¹⁾ tuinen aanbevolen*. Als de politiek het

¹⁾ Verticale tuinen en ook groene daken kunnen in veel gevallen wat betreft het groen wel van toegevoegde waarde zijn, ook los van een eventuele compensatie.

eerste niet wil waarom is compensatie dan nog nodig? Dat wordt begrijpelijk als men de voornemens voor bouwen ziet in bestaande, resterende bosgebieden zowel binnen als buiten de 'rode contouren' (nu 'bebouwde kommen' genoemd). Denk aan de (eventuele) ontwikkelingen op de WA Hoeve, het landgoed Dijnseburg, het KNVB-terrein, de buurt Vollenhove e.a.

De reden is duidelijk: bos- en natuurgrond is goedkoop, is nog niet bebouwd en bos en natuur kunnen niet voor zichzelf opkomen. Dat moeten maatschappelijke organisaties doen als grondeigenaren, ontwikkelaars en overheden het laten afweten.

ONDERBOUWING

Belangrijke functies van natuur en bos

Afhankelijk van de belangen die spelen zijn bij natuur en bos meerdere functies aan de orde.

- *Woon- en leefomgeving*: de betekenis van natuurlijke ruimte voor gezondheid, vrije uren en dagrecreatie. Natuur blijkt uit allerlei burgerpeilingen en enquêtes op nummer 1 te staan.
- *Verblijfsrecreatie en toerisme*: economisch van belang.
- *Luchtkwaliteit*: natuur en bos zuiveren lucht en vangen fijnstof af.
- *Klimaatadaptatie*: reguleren van regenwater en een aangenamer leefklimaat door vermindering van extreme temperaturen.
- *Klimaatverandering*: volwassen bos neemt veel broeikasgas CO₂ op en beperkt daarmee de klimaatverandering.
- *Behoud van biodiversiteit*: als toevluchtsoord en leef- en brongebied van allerlei soorten planten en dieren die direct of indirect ook voor de mens van belang zijn.
- *Houtproductie*: Het belang van hout als grondstof voor allerlei producten.

In de ontwerp Omgevingsvisie staat op pagina 50: “*Zeist is een ‘levend netwerk’ van natuur, landschap en cultuurhistorie; groen is ons goud! Het is hét imago van Zeist, het DNA ...*”²⁾). Met dat goud moeten we dus niet lichtvaardig omgaan. Te gemakkelijk wordt gesproken over compensatie van bestaand oud bos alsof een aantal jonge bomen een oud bosmilieu zouden kunnen vervangen. Daarbij wordt als standaardvoorbeeld nieuw Kerckebosch aangehaald. Daar zouden door een compensatie van 600 jonge bomen nu meer bomen staan dan eerst. Wat er in werkelijkheid gebeurde is dat ten behoeve van een uitbreiding met 289 woningen 30 ha volwassen bos werd gekapt³⁾.

²⁾ In 't boek “*Het Geld groeit op onze heuvelrug*” (T. Bade 2005) wordt dit ook in geld uitgedrukt.

³⁾ Het oppervlak van 30 ha moet trouwens nu groter zijn dan in 2011 werd bepaald op basis van de toen voorliggende plannen. Zo werden bijvoorbeeld de geplande ondergrondse parkeergarages niet aangelegd maar in plaats daarvan parkeervakken b.g.g. die ook bomen kosten. Ook is er nog aanvullende bebouwing verzezen en tuinen zijn vaak leeg gekapt op basis van de zeer ruime speciale kapverordening in nieuw Kerckebosch die nog steeds van toepassing is. De analyse bosverlies nieuw Kerckebosch 2011-03-30-1.pdf kan op aanvraag worden toegestuurd. Daarin staat ook een reactie op de analyse van WURCK die uitkomt op 12 ha. Zelfs als je de analyse van WURCK zou volgen en dan uitgaat van een verlies van ruim 400 volwassen bomen per ha, dan nog kom je uit op een totaal verlies van zo'n 5.000 bomen. Daarbij steekt een jonge aanplant van 600 bomen, veelal ook als aanvulling op bestaand bos, schril bij af.

Die 30 ha. heeft het college (namens de raad) in juridische procedures tot en met de RvS nooit betwist.

Het ging daarbij om een bos in vaak 3 etages met ongeveer 10.000 - 15.000 bomen d.i. 333 - 500 bomen per ha ⁴⁾). De genoemde 600 jonge bomen voorzien *noch in aantal noch in omvang en bosmilieu in een acceptabele compensatie*⁵⁾). En het oude bosmilieu krijgen we er niet mee terug. Wel een mooie wijk die ook anders of elders gebouwd had kunnen worden met minder of geen bosverlies. Dat was de inzet van de oorspronkelijke bewoners die het vroegere binnenbos wilden behouden en zelfs daarvoor het gemeentehuis hebben bezet. Zij wilden dat de flats alleen maar zouden worden gerenoveerd of successief vervangen.

Geen propaganda voor ontbossing en opoffering van natuur

Dit 'succesverhaal' over de zegeningen van ontbossing en compensatie moet van tafel, zeker als precedent voor komende gevallen. Het opofferen van een op zich oud bosmilieu moet in Zeist geen optie (meer) zijn. Het duurt ca. 100-120 jaar - zeker op voedselarme zandgronden - voordat een dergelijk bosmilieu weer is ontstaan en de bovengenoemde functies kan vervullen. Wees daar zuinig op en laat initiatiefnemers en grondeigenaren daar om reden van financiële opbrengst niet over beslissen.

De diverse functies van bos en natuur zijn van groot belang voor Zeist. Alleen al uit een oogpunt van klimaatverandering staat het voortijdig kappen van bos haaks op de afgesproken reductie van broeikasgassen. Juist door het ouder worden van bos neemt de opgeslagen CO2 sterk toe, niet alleen bovengronds, maar ook ondergronds, zie de bijlage: Koolstofhuishouding bos.

Met vriendelijke groet,

Egbert Visscher, voorzitter

Stichting Beter Zeist, mede namens:

- vereniging Werkgroep Natuurlijk Zeist-West en
- Stichting Milieuzorg Zeist e.o.

⁴⁾ Afhankelijk van de bosontwikkeling komen er in een volwassen bos zo'n 400 tot 1.000 volgroeide bomen per ha voor, maar bij het Kerckebosch ging het vaak om ouder bos.

⁵⁾ Een jonge boom is qua functies niet te vergelijken valt met een volwassen boom. Hetzelfde geldt voor vervangende aanplant op een vroegere bouwplaats versus bosgroei in een oud bosmilieu. Ook is inmiddels uit onderzoek gebleken dat bomen tot op hoge leeftijd grote hoeveelheden CO2 uit de atmosfeer opnemen.

BIJLAGE: Koolstofhuishouding bos

In een ouder wordend bos is de hoeveelheid organisch materiaal in de bodem gelijk of zelfs nog groter dan in het bovengrondse deel. Niet alleen wordt koolstof vastgelegd in stam en takken maar ook in wortels en humus. Dat laatste wordt meestal niet beseft of zelf ontkend door lobbyisten voor grootschalige houtstook. Door boskap en bebouwen ontstaat verlies van de opgeslagen koolstof.

De houtvoorraad van het Nederlandse bos is als gevolg van het groter worden van de bomen de afgelopen halve eeuw met ruim 50 % gestegen van 150 tot bijna 230 m³ gemiddeld per ha. Dat kan nog verder aangroeien tot ca. 500 m³. Voor het gemiddelde Nederlandse bos lijkt een houtvoorraad van 500 m³ per ha haalbaar. Er valt dus nog veel koolstof vast te leggen, simpelweg door de houtvoorraad in het bestaande bosareaal te laten stijgen. Dat kan door een deel van de aanwas van het bos niet te oogsten voor direct financieel gewin, dus door juist minder te oogsten dan er bijgroeit. Wel kan het bos afhankelijk van de bosontwikkeling geleidelijk en gefaseerd worden uitgedund om de andere bomen verder te laten uitgroeien en het zorgt bovendien voor financiële opbrengst.

Wat de koolstofhuishouding betreft is in Nederland dus nog geen sprake van een evenwicht. Dit heeft te maken met [de ontstaansgeschiedenis](#) van onze bossen. Ze zijn relatief jong en nog altijd in opbouw, zowel naar houtvolume als in de hoeveelheid organisch materiaal dat opgeslagen is in de bodem. <https://www.mo.be/analyse/laat-de-bomen-groeien>. De opname van CO₂ verschilt sterk per boom, maar je kunt uitgaan van [ongeveer 22 kilo per jaar voor een gemiddelde volwassen boom](#).